

Український державний університет залізничного транспорту

Кафедра економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

ТОВ НВП «ЕНЕРГООБЛІК СЕРВІС»

Пояснювальна записка і розрахунки
до кваліфікаційної роботи

МРЕ.019.02.06 ПЗ

Розробив: студент 2 курсу, групи 213-ЕП-324
спеціальності 051 «Економіка»
(роботу виконано самостійно, відповідно до
принципів академічної доброчесності)

_____ Наталія Сідякіна
(підпис)

Керівник: доцент, канд. екон. наук
Анна ТОЛСТОВА

Рецензент: доцент, канд. екон. наук
Олена МАКОВОЗ

Український державний університет залізничного транспорту

Факультет економічний

Кафедра економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом

Рівень вищої освіти: магістр

Спеціальність: 051 «Економіка»

Освітня програма: «Економіка підприємства»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри,
професор, д-р екон. наук

_____ Володимир ДИКАНЬ

« ____ » _____ 2026 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ Сідякіної Наталії Володимирівни

1 Тема «Забезпечення конкурентоспроможності ТОВ НВП «Енергооблік сервіс»»

керівник Толстова Анна Вадимівна, канд. екон. наук, доцент

затверджені розпорядженням по економічному факультету

від «27» лютого 2025 року № 60/25

2 Строк подання студентом закінченої роботи «06» січня 2026 року

3 Вихідні дані : Баланс (форма № 1)

Звіт про фінансові результати (форма № 2)

Звіт з праці

Звіт про наявність та рух основних засобів

Звіт про рух грошових коштів

Звіт про наявність та рух трудових ресурсів, структура працівників підприємства

Науково-методична література

Періодичні видання

4 Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

1 Теоретичні основи забезпечення конкурентоспроможності підприємства

2 Аналіз господарської діяльності підприємства

3 Визначення шляхів забезпечення конкурентоспроможності підприємства

5 Перелік графічного матеріалу

1 Об'єкт, предмет та завдання роботи

2 Наукова новизна отриманих результатів

3 Авторське бачення забезпечення конкурентоспроможності підприємства на основі системного підходу

4 Динаміка основних показників роботи ТОВ НВП «Енергооблік сервіс»

5 Аналіз показників ефективності використання основних виробничих фондів

6 Аналіз ефективності використання трудових ресурсів

7 Динаміка зміни та структури операційних витрат

8 Аналіз показників, що характеризують результати виробничо-фінансової діяльності підприємства

9 Підвищення конкурентоспроможності вітчизняного підприємства на основі реалізації інвестиційного проекту

10 Характеристика інвестиційного проекту

11 План витрат та точка беззбитковості по ремонту та модернізації частотних перетворювачів

12 План витрат та точка беззбитковості по ремонту та модернізації АСУ

13 План доходів та витрат

14 Розрахунок економічного ефекту від впровадження інвестиційного проекту

6 Консультанти окремих розділів

Розділ	Прізвище, ініціали, посада та науковий ступінь консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7 Дата видачі завдання «24» лютого 2025 року.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів	Строк виконання етапів	Примітка
1 Теоретичні основи забезпечення конкурентоспроможності підприємства	21.05.2025	викон.
2 Аналіз господарської діяльності підприємства	31.10.2025	викон.
3 Визначення шляхів забезпечення конкурентоспроможності підприємства	27.10.2025	викон.
Висновки	22.12.2025	викон.
Графічна частина	31.12.2025	викон.

Студент _____ Наталія СІДЯКІНА

Керівник Анна ТОЛСТОВА

Зміст

Вступ		6
1	Теоретичні основи забезпечення конкурентоспроможності підприємства	10
1.1	Сутнісна характеристика поняття «конкурентоспроможність підприємства»	10
1.2	Методичні підходи до оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємства	24
1.3	Формування системи забезпечення конкурентоспроможності вітчизняного підприємства	40
	Висновок до розділу 1	51
2.	Аналіз господарської діяльності підприємства	53
2.1	Характеристика ТОВ НВП «Енергооблік сервіс»	53
2.2	Аналіз основних показників діяльності	59
2.3	Аналіз основних виробничих фондів	64
2.4	Аналіз трудових ресурсів	71
2.5	Аналіз операційних витрат	76
2.6	Аналіз виробничо-фінансових результатів діяльності підприємства	81
	Висновок до розділу 2	84
3	Визначення шляхів забезпечення конкурентоспроможності підприємства	86
3.1	Системний підхід до забезпечення конкурентоспроможності вітчизняного підприємства	86
3.2	Підвищення конкурентоспроможності ТОВ «НВП Енергооблік сервіс» на основі розширення номенклатури послуг	91
3.3	Характеристика проекту	92

					<i>МРЕ.019. 02.06 ПЗ</i>			
<i>Змн</i>	<i>Арк.</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дата</i>				
<i>Розробив</i>		Сідякіна			<i>Забезпечення конкурентоспроможності ТОВ НВП «Енергооблік сервіс»</i>	<i>Літ.</i>	<i>Аркуш</i>	<i>Аркушів</i>
<i>Перевірів</i>		Толстова					4	125
<i>Рецензент</i>		Маковоз				<i>УкрДУЗТ</i>		
<i>Н. Контр.</i>		Назаренко						
<i>Затверд.</i>		Дикань						

3.4 Дослідження основних конкурентів	99
3.5 Основні положення плану маркетингу	102
3.6 Фінансово-інвестиційний план	103
3.7 Розрахунок ефективності проекту	110
Висновок до розділу 3	113
Висновок	116
Список використаних джерел	119

					<i>МРЕ 019. 02.06 ПЗ</i>	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		5

АНОТАЦІЯ

Дана кваліфікаційна робота включає в себе 14 слайдів презентації, 125 аркуші пояснювальної записки формату А4, що включає 23 рисунки, 25 таблиць, 71 літературне джерело.

Ключові слова: КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ, ПІДПРИЄМСТВО, МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ, ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ, СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ, СИСТЕМНИХ ПІДХІД, ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ.

Об'єктом дослідження є процес забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Метою роботи є дослідження теоретичних основ забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств.

У кваліфікаційній роботі узагальненні теоретичні забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Досліджено методичні підходи до оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємства.

Розглянуто особливості формування системи забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Забезпечення конкурентоспроможності підприємства запропоновано здійснювати на основі системного підходу, який базується на створенні цілісної моделі конкурентоспроможності підприємства зі встановленням взаємозв'язків всіх елементів підприємства шляхом здійснення управлінського впливу, вчасного реагування на зміни у зовнішньому й внутрішньому середовищі.

Розкрито ключові особливості діяльності підприємства, що досліджувалось.

Запропоновано комплекс заходів щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства, що досліджувалося.

ABSTRACT

This qualification work includes 14 presentation slides, 125 sheets of explanatory notes in A4 format, including 23 figures, 25 tables, 71 literary sources.

Keywords: COMPETITIVENESS, ENTERPRISE, METHODOLOGICAL APPROACHES, ASSESSMENT OF THE LEVEL OF COMPETITIVENESS, COMPETITIVENESS ENSURANCE SYSTEM, SYSTEMIC APPROACHES, INCREASE OF COMPETITIVENESS.

The object of the study is the process of ensuring the competitiveness of the enterprise.

The purpose of the work is to study the theoretical foundations of ensuring the competitiveness of domestic enterprises.

The qualification work summarizes the theoretical provisions of the competitiveness of the enterprise. Methodological approaches to assessing the level of competitiveness of the enterprise are studied.

The features of the formation of a system for ensuring the competitiveness of an enterprise are considered. Ensuring the competitiveness of an enterprise is proposed to be carried out on the basis of a systemic approach, which is based on the creation of a holistic model of the competitiveness of the enterprise with the establishment of interrelationships of all elements of the enterprise by exercising managerial influence, timely response to changes in the external and internal environment.

The key features of the activities of the enterprise under study are revealed.

A set of measures to increase the competitiveness of the enterprise under study is proposed.

Список використаних джерел:

1 Дмитрієв І.А., Кирчата І.М., Шершенюк О.М. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посіб. Х.: ФОП Бровін О.В., 2020. 340 с. URL: <https://fmab.khadi.kharkov.ua/fileadmin/F.pdf> 88

2 Білявський В.М., Шепута М.М. Конкурентоспроможність підприємства як фактор підвищення його інвестиційної привабливості. *Інноваційна економіка*, 2017. № 11–12 (72). С. 129–134.

3 Porter M.E. *Competitive Advantage of Nations*. New York : Free Press, 1990. 426 p.

4 Томпсон-мол. А.А., Стрікланд А. Дж. Стратегічний менеджмент: концепції та ситуації для аналізу: перек. з англ. К.: Вид. будинок Вільямс, 2007. 928 с.

5 Ламбен Жан-Жак. Стратегічний маркетинг. Європейська перспектива / Жан-Жак Ламбен; перек. з франц. К. : Наука, 1996. 589 с.

6 Кваша С. М. Голомша Н. Є. Конкурентоспроможність вітчизняної сільсько-господарської продукції на світовому аграрному ринку. *Економіка АПК*. 2006. № 5. С. 99–104.

7 Бугас Н.В., Босецька О.В. Управління конкурентоспроможністю підприємства в нестабільному ринковому середовищі. *Ефективна економіка*, 2015. № 11. ULR: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_11_31.

8 Березіна М. Л., Вараксіна О. В. Теоретико-методологічні основи управління конкурентоспроможністю підприємства. *АГРОСВІТ*. 2021. С. 35–42. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/21-22_2021/6.pdf

9 Богацька Н.М. Сучасні методики оцінки конкурентоспроможності підприємства. *Молодий вчений*. 2017. № 4. 599–603 с.

10 Захаров О.М. Конкурентоспроможність підприємства: сутність, методи, оцінки та механізми збільшення. *Бізнес та банки*. 2004. № 1-2. С. 2-5.

11 Горошко А. О. Конкурентоспроможність і конкурентні переваги підприємства в сучасних ринкових умовах. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. №1 (123), 2020. 42–45 с. URL: [http://ird.gov.ua/sep/sep20171\(123\)_042_GoroshkoA.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20171(123)_042_GoroshkoA.pdf).

12 Геращенко І.О., Шмадченко О.О. Управління конкурентоспроможністю підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*, 2015. Вип. 50. С. 297–301

13. Портер Майкл Е. Конкуренція [Пер. з англ.]. К.: Видавничий дім "Вільямс", 2005. 608 с.

14 Шкардун У. Інтегральна оцінка конкурентоспроможності підприємства. *Маркетинг*. 2005. № 1 (80). С. 38–50.

15 Яців І.Б. Конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств : монографія. Львів : Український бестселер, 2013. 427 с.

16 Лупак Р. Л., Васильців Т. Г. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посіб. Львів: Видавництво ЛКА, 2016. 484 с. URL: http://www.lute.lviv.ua/Ekonomiky/Docs/Konkurentospromozhnist_p-va_Lupak__Vasilciv.pdf

17 Фатхутдінов Р. А. Стратегічний менеджмент. К.: ЗАТ "Бізнес-школа Інтел-Синтез", 1997. 312 с.

18 Бакай В. Й. Особливості визначення та оцінки конкурентоспроможності продукції підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. Хмельницький*, 2021. №6. С. 89 272 – 279. URL: <http://journals.khnu.km.ua/wp-content/2022/01/en-2021.pdf>.

19 Pinyak I. Competitiveness of enterprises and formation of their competitive advantages Iryna Pinyak. Ternopil, Ukraine. 2020. URL:http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/35251/2/NFEPSEV_2021_Golda_NCompetitiveness_of_enterprises_79-84.pdf.

20 Іванов Ю. Б. Конкуреноспроможність підприємства в умовах формування ринкової економіки. Х.: РІО ХДЕУ, 1997. 246 с.

21 Фасхїєв Х. Оцінка конкуреноспроможності нової техніки. *Маркетинг*. 1998. № 6. С. 25-35.

22 Воронюк Т. А. Проблеми забезпечення конкуреноспроможності промислових підприємств України в умовах глобалізації та євроінтеграції. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Економічні науки*, 2016. Випуск 17. С.61-63.

23 Ярошенко С.П. Принципи конкурентноздатності сфери матеріального виробництва. *Регіональні перспективи*. 1998. № 1(2). С. 37-39.

24 Азоєв Г.Л. Челенків А.П. Конкурентні переваги фірми. - К.: Новини, 2006. 267 с.

25 Леськів Г. З., Франчук В. І., Левків Г. Я., Гобела В. В. Управління конкуреноспроможністю підприємства : навчальний посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 220 с..

26 Калашнікова Л.М. Конкуреноспроможність підприємства та їхньої продукції. *Машинобудівник*. 2003. № 11. С. 15-18.

27 Пуцентейло П.Р. Конкуреноспроможність підприємства: методологія аналізу дефініції. *Інноваційна економіка*. 2015. № 4. С. 80-86.

28 Канінський М.П. Підвищення конкуреноспроможності сільськогосподарської продукції на основі маркетингу. *Економіка АПК*. 2009. № 3. С. 141-144.

29 Дикань В.Л., Боровик Ю.Т., Полякова О.М., Уткіна Ю.М. Забезпечення конкуреноспроможності підприємств: підручник Х. : УкрДАЗТ, 2012. 415 с.

30 Беленький П.Ю. Дослідження проблем конкурентоспроможності. *Вісник НАН України*. 2007. № 5. С. 9-18.

31 Шинкаренко В.Г. Бондаренко А.С. Управление конкурентоспособностью предприятия. Харьков : Изд-во ХНАДУ, 2003. 186 с.

32 Панасенко Д.А. Конкурентоспроможність підприємства: сутнісна та функціональна характеристики. URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/13923/1/40_270-275_Vis_727_Menegment.pdf.

33 Дикань В.Л., Шраменко О.В. Стратегія конкуренції: Конспект лекцій у 2 ч. Х. : УкрДАЗТ, 2008. Ч. 1 51 с.

34 Дикань В.Л., Боровик Ю.Т., Чорнобровка І.В., О.М. Полякова Забезпечення конкурентоспроможності підприємств: Конспект лекцій у 3 ч. Х. : УкрДАЗТ, 2008. Ч. 1 67 с.

35 Дідик С. М. Переваги та недоліки стратегії стабілізації як інструменту стратегічного управління підприємством. *ДНУ мені Олеся Гончара*. URL: <http://www.confcontact.com/2016-ekonomika-i-menedzhment.htm>.

36 Солнцев С. О., Бажеріна К. В., Гребньов Г. М. Управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах марочної та немарочної конкуренції: монографія. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видво «Політехніка», 2017. 204 с.

37 Дмитрієв І. А., Кирчата І. М., Шершенюк О. М. Конкурентоспроможність підприємства: навчальний посібник. Харків: ФОП Бровін О.В., 2020. 340 с.

38 Бондаренко М.В. Розробка та обґрунтування системи організаційного та інформаційного забезпечення управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства URL: http://eprints.kname.edu.ua/545/1/11-31_%D0%91%D0%BE%D0%BD%D0%B4%.

39 Кривіцька В. В., Зянько В. В. Механізм управління конкурентоспроможністю підприємства в умовах нестабільності. *Ефективна економіка*, 2020. №8. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/8_2020/153.pdf.

40 Тульчинська С.О., Кириченко С.О., Савіцький Н.Ю. Модель TQM як засіб забезпечення підвищення рівня конкурентоспроможності продукції вітчизняних підприємств. *Інвестиції практика та досвід*, 2018. № 8. С. 14-18.

41 Жуковський М.О. Сучасні підходи до управління конкурентоспроможністю підприємств із виробництва органічної продукції тваринництва URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Economica/article/viewFile/459/435>.

42 Мануйлович Ю.М. Дослідження сутності та трактування поняття конкурентоспроможності підприємства. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2013. № 4. URL: http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?.

43 Шандова Н.В. Ключові елементи системи забезпечення конкурентних переваг підприємства. *Актуальні проблеми економіки*, 2004. №11 (41). с. 48-58.

44 Шульга М.О. Розроблення напрямів підвищення конкурентоспроможності підприємства. *Підприємництво та інновації*, 2020. № 12. С. 135–141.

45 Юрчишина Л.І., Тарасенко В.А. Підвищення конкурентоспроможності промислових підприємств в контексті їх стратегічного розвитку. *Економічний вісник*, 2019. № 3. С. 135—145.

46 Дикань В.Л. Розвиток промислового потенціалу українських підприємств. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2014. №46. С. 136-142.

47 Фролова В.Ю. Системний підхід до управління конкурентоспроможністю підприємства URL: <http://ea.donntu.edu.ua/bitstream/>

48 Герасимова В. О., Резанов Е. О. Конкурентоспроможність підприємства: сутність та фактори впливу в сучасних умовах. *Економічний простір*, 2020. Вип. (154). С. 93-97. URL: <https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/482/470>.

49 Михайленко О.В., Орлова К.Г. Система управління конкурентоспроможністю продукції підприємства. *Наук. віс. Ужгор. нац.*

університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство, 2017. Вип. 13 (2). С. 114–117

53 Ушкаренко Ю.В. Теоретичні аспекти управління конкурентоспроможністю кооперативних підприємств URL: <http://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/>

54 Дикань В.Л. Реформування економіки України та конкурентостійкість підприємств : Монографія. Харків:Основа,1997.-345с.

55 Драган О. І. Система забезпечення конкурентоспроможності підприємств: методологічні аспекти URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/server/api/core/bitstreams/63bf7230-6d41-4270-9ac9-82194ffba4eb/content>

56 Ільченко Т.І. Моделі та механізми формування системи управління конкурентоспроможністю підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023, Випуск 58 URL:<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3271/3195>

57 Бойко В.В., Зарічний М.Я. Інструменти підвищення конкурентоспроможності підприємств в умовах воєнного стану *Економіка та суспільство*. 2023, Випуск 54 URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2754/2673>

58 Душенко О. А. Інструменти зміцнення конкурентоспроможності підприємств торгівлів умовах екзистенційних викликів. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2025, № 81, URL: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/visnyk-econom/article/view/1783/1681>

59 Дикань В.Л., Каличева Н.Є. Економіка і організація виробництва: Конспект лекцій Х. : УкрДАЗТ, 2016. 50 с.

60 Дикань В. Л., Шраменко О. В., Якименко Н. В. Економіка підприємства: навч. посібник. Х.: УкрДАЗТ, 2012. 278 с.

61 Дикань В. Л., Єлагін Ю.В., Сухорукова Т.Г. Економіка праці на підприємствах залізничного транспорту: підручник для студ. вищ. навч. закл. Х.: УкрДАЗТ, 2012. 276 с

62 Дикань В.Л., Зубенко В.О., Толстова А.В. Економічна діагностика: Конспект лекцій у 5 ч. Харків: УкрДАЗТ, 2010. Ч.2 42 с.

63 Дикань В.Л., Зубенко В.О., Толстова А.В. Економічна діагностика: Конспект лекцій у 5 ч. Харків: УкрДАЗТ, 2010. Ч.3 44 с.

64 Дикань В. Л., Козинець А. С., Чупир В. Є. Діагностика фінансового стану підприємства: навчальний посібник. Х. : УкрДАЗТ, 2007. 150 с.

65 Толстова А.В., Котельнікова А. В. Теоретичні основи управління конкурентоспроможністю вітчизняних підприємств. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2017. №59. С.177-185

66 Фролова В.Ю. Системний підхід до управління конкурентоспроможністю підприємства URL: <http://ea.donntu.edu.ua/bitstream/>

67 Довбуш Р.А. Зозуля А.Л. Управління конкурентоспроможністю підприємств: підручник. Х. : Вид-во «Основа», 2003. 250 с.

68 Ушкаренко Ю.В. Теоретичні аспекти управління конкурентоспроможністю кооперативних підприємств URL: <http://dspace.uzhnu.edu.ua /jspui/bitstream/lib/>

69 Підготовка розділу бізнес-плану «Аналіз ринку» URL: <https://www.openbusiness. ua /bplan/step6.htm>

70 Методичні вказівки до виконання кваліфікаційної роботи для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 051 «Економіка»/ В. Л. Дикань, І.В. Токмакова, І.Л. Назаренко. Харків: УкрДУЗТ, 2023. 63 с.

71 Студентська навчальна звітність. Текстова частина (пояснювальна записка). Загальні вимоги до побудови, викладення та оформлення: Методичний посібник з додержання вимог нормоконтролю у студентській навчальній звітності / Козар Л.М. [та ін.]; за заг. ред. Л.М. Козара. Х.: УкрДАЗТ, 2014. 54 с.